

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De
Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis,
Commentariorum Libri LVIII**

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Dialectica.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

A qui latiori ambitu exspatiatus, reliquorum centra & circumferentias in semetipsum amplectitur, divinam ostendebant. Verum eadem hæc Levitico intelliguntur ex ornatu Pontificio, qui totus est hieroglyphicus: ibi enim Pontifex humeros primum præcingi jubetur, hoc est, moribus optimis atque castigatissimis ornari, prava scilicet opera cohibendo, mox logium assumere, quod dubio procul rationis intelligentiam suscipiendam indicat, inde quam vocant Manifestationem, quæ quidem rerum est disciplina, videlicet Philosophia, per quam naturæ secreta omnia peruestigamus, & veluti Cerberum quendam ex imis penetralibus extractum in lucem exponimus: quarto loco veritatem, quæ dubio procul ipsa est Theologia. Observat vero Cyrillus ordinem in ornamentis his assignandis, quoniam non prius de ratione verborum disputare debemus, quam mores composuerimus, ne nos male imbuti animi pravitas à recto divertat, & vero cognoscendo minus idoneos reddat, neque rerum cognitionem prius aggrediendam, quam sermonum rationem prius intellexerimus, neque Deum & cœlestia contemplari posse nos manifestum, priusquam per mores, per rationem, per rerum cognitionem quosdam veluti gradus, per quos ad veritatem in sublimi confidentem erigi pos-

B simus, nobis præparaverimus. Ut vero alii rem copiosius tradidere, moralem in primis discere debemus, quæ in humana degendæ vitæ ratione modoque occupata est: effranis quippe excursionibus iræ, animisque contundendis, sordibusque omnibus excutiendis, quando memorabile illud in Divinis literis dictum, in malignum non intrare spiritum sapientiæ. Neque enim polluti, qui scilicet morali disciplina minus instituti essent, in tabernaculum admittebantur apud Mosem, sed cum plebe sub dio habitabāt, sese interim expiantes. Præcipue vero hoc præstare possunt oratoria & poetica facultates, cum Oratoris sit proprium, bonum esse virum, & Poetica, omnis laus & exemplar virtutis habeatur, ut Magnus Basilius inquit. Sed hæc dicimus ad eos, qui sunt adeo imbecilli, ut divinorum voluminū pondera sustinere nequeant, ideoque validiorē cibū omnē avertantur: quare modo per fabulas modo per historiarū exempla deducendi sunt. Quod si eveniat, ut tandē ablati firmitatē à Deo, & à fide consequantur, tunc hordeacei quinque panes, quinq; scilicet Mosaicæ, diceret Cyrillus, institutionis libri gultu asperiores, & pisces duo pro pulmentario, hoc est, Evangelica & Apostolica disciplina pabuli longe suavioris, satis superque futuri sunt ad omne bene instituti animi robur confir-

C mandum. Quamvis non desint, ut varia sunt mortalium ingenia, qui partem hanc de moribus (hoc est, *ἠθικὴν*) afferemus) & disciplinarum choro summoveant: tum quod mores ad cujusque populū libitum componantur, exemploque potius & usu ipso, quam ratione vigescant: tum quod non eadem apud omnes justitia, neque fortitudo, neque ullum fere virtutis genus, quod non alibi virtus existimetur, constareque prorsus id in opinionibus incolarum. Nam quod apud Athenienses justissima omnium est lex Pelargica, de parentum senectia renutienda, qua etiam apud Lacedæmonios nihil sanctius, apud Chios honestissimum atque sanctissimum habitum est, eos, qui sexagesimum ætatis annum implesent, trucidandos inter se publice committere: quo moris in Julidæ Cō insulæ urbe Menander fuisse notat, ut aquad Stephanum, de quo plenius in Ciconiæ commentario. Quodque in hujusmodi dissimilitudinis sententiam in Institutis Theophili Græce legi, Athenienses advenas & hospites omni officii genere prosequerentur, apud se permanere adhortabantur, civitate donabant, ad honores & Reipubl. participatum cooptabant. Lacedæmonii contra advenas non admittebant, hospites unius tantum noctis mora receptos, urbe mox ejiciebant. Unde quod Paulus Jurisconsultus ait de candelabro argenteo in argentum relato, ideoque pro argento, non autem pro suppellectili habitum, indicat nihil aliud esse quam humanum placitum, totamque Jurisprudēciam in sola denique hominum voluntate consistere, roborarique.

DIALECTICA. CAP. IX.

Sed rem nos nostram prosequamur. Addiscenda statim à morali postmodum est rationalis disciplina, quam ipsam Dialecticam, hoc est, sermocinatricem vocant: quæ rationis turbas inter orationis pugnantias captionesque anxie tumultuantes pacifice componat, & clara nitidaque syllogismi serenitate tranquillet. Nam etsi mores Mosaici composuerant, essentque in sanctuarium recepti, sacra tamen nondum attrahabant, nisi prius dialectico famulatu seduli Levitæ sacris ministrarent.

Moralis in
primis discenda.

Hinc dicitur
παραπύριον.

Ac apud
Romanos
ex illis
liberis vel
parenti. 25.

Jurisprudētia
arbitraria.

Munus
propriū
Dialecticæ.